

IN FVNERE

^{mi}
ILLVSTRIS. FABII

FARNESII.

IANI PELVSII

CROTONIATAE ORATIO.

P A R M A E.

Apud Seth Viothum. 1579.

Concessu Superiorum.

THE BANNER

ILLUSTRATED EDITION

THE NEW EDITION

OF THE

THE NEW EDITION
OF THE
ILLUSTRATED EDITION

XANTHVS PELVSIVS
Crotoniata Ad Ianum Pelu-
sium fratrem.

Iuet aureolus tuus libellus,
Noſtra gloria patriæ Crotonis
Germane, & mihi carior medullis,
Dum viuet Ciceronis, & Maronis

Fama perpetuo futura in orbe.
Dicendi Veneresq; Gratiasq;
Omnes continet; & ſuo lepore
Quo magis legitur, magis legenti
Dat deſiderium ſui legendi.
Es rhetor bonus, & bonus poeta,
Nam iuncto pede ſcribis, & ſoluto,
Quod probatur ab omnibus diſertis.
Senex Anacreon placebat olim
Stylo dulci, & amabili: camænæ
Tuæ Mehercule doctæ, & elegantes,
Non vulgo modo melle dulciores
Doctis ſed ſenibus videntur eſſe.
Sed ne frater amore ſingulari
Quo te proſequor, (ut decet, piumq; eſt)
Hoc a me fieri putes: relinquo
Iſtud iudicio uirum proborum,
Quos Phæbus pater, & Minerva mater
Summis laudibus efferunt ad aſtra.

FVLVIVS PELVSIVS CRO-
-toniata Ad Ianum Pelusium
patruum.

*Edere quid cessas diuina poemata Iane?
Num tibi Momorum uulnera seu a times?
Ne timeas: a te stabit cum Pallade Phæbus;
Horum præsentî numine tutus eris.*

GABRIELI PALAEOTO

S. R. E. Cardinali Amplissimo Ianus

Pelusius Crotoniata S. P. D.

Nouum dicendi genus inueniat oportet, qui aliquid de tuis virtutibus apte, & apposite dicere vult: nam cum etatem in bonis litteris, & disciplinis consumpseris, eam eruditionem, eamq; rerum scientiam diurnis, nocturnisq; laboribus tibi comparasti, vt nullorum hominum scripta tuas aures implere, aut iudicio satisfacere possint: nisi perfecta sint ingenio, & industria elaborata. Quis igitur impudentiae notam mihi merito inusserit, qui honestatis terminos, finesq; verecundiae transgressus, statuerim meae ineptiae, partusq; ingenij minime vitales, sub tuo nomine apparerent. Sed malo scriptor ineptus, atq; impudens haberi, quam aut ab officio desistere, aut ingrati animi vicio apud amplitudinem tuam laborare. Hoc fretus argumento, hanc vnius hebdomadae opel-

iam duplici causa tibi consecrare volui: Et
quod Illustrissima Farnesiorū familia, cuius
ego sum ardentissimus amator, te & Camil-
lum fratrem tuum studiosissimum cognoui: et
quod quandiu Bononiæ fui, omni humanitatis
genere me complexus es: nam ut omittā, quan-
ta cum facilitate me ad tuam mensam admi-
seris, ut taceam quanta cum benignitate hospi-
tio acceperis, ut præteream quam honorificen-
tissime tractaris, ut particeps esses meorum la-
borum, libellum Orosij de institutione princi-
pis, mihi dono dedisti, in quo præter eloquen-
tiam, & sapientiam, inueniuntur omnia, quæ
ad formandum perfectum principem possunt
pertinere. Quicquid doctrina, & utilitatis ex
eo percepi, ego & discipulus meus Ranutius
Farnesius Parmensium, & Placentinorum
princeps designatus, tuæ beneficentiæ acceptū
referimus. Camillus frater tuus non minus
nobilitate, quam ingenij laudibus clarus, cum
e villa redyit, ad quam animi causa cum nobi-
lioribus

3
lioribus aulicis secesserat, nihil habuit anti-
quius, quā ut vna cum Carolo Sigonio magnæ
existimationis viro, & litteraturæ non vulga-
ris, me viseret, salutaret, & alloqueretur. Di-
speream si vnquam vidi hominem, qui littera-
rum candidatos magis amet, foveat, atq;
amplexetur. Eius ego comitati tantum debeo,
quantum cui debeo plurimum. Accipe igitur
clientuli tui munusculum, neq; verborum pon-
dere, neq; sententiarum gravitate cōspicuum,
sed styli mediocritate, in qua me à pueritia
exercui, contentum: erit mei in te animi pi-
gnus, atq; observantiæ monumentum. Si tuis
meritis, & authoritati non responder, equi, bo-
niq; consule, & mihi facultatem, non volunta-
tem defuisse putabis. Vale. & cum Camillo
germano tuo, et Carolo Sigonio familiari meo
feciliter vive. Parma, Idibus sextilis.

M. D. LXXIX.

IN FVNERE ILLVSTRIS. ^{mi}

Fabij Farnesij, Iani Pelusij Cro-

toniatæ oratio.

I quantum doloris viri Parmenses ex acerba morte Illustrissimi Fabij Farnesij accipi, tantum mihi inesset ingenij, aut tantum eloquentiæ suppeteret, profecto quæ dicerem, quæq; efferrem, & vestras purgatissimas aures implerent, & defuncti laudum immortalitati satisfacere-
rent. Sed cum ingenio parum valeam, eloquentia sim perexigua, ac nulla potius, nam quæ in me antea fuerat, orandi defuetudine, intermissoq; huiusmodi litterarum studio, penitus exaruit. Ingens autem dolor quem ex tam tristi parentalium apparatu, & publico ciuitatis squallo re capio, ingenij vires infringat, industriæ nervos comminuat, atq; animi cogitationes de cursu orationis deturbet, ad flendum aptior, quam ad dicendum esse videor. Dolor qui in vobis est, ad ea quæ funeri præstanda conueniunt, est maxime accommodatus, dolor qui in me est, ad ea quæ sunt agenda, maximo est impedimento, & me vehementer commouet, atq; perturbat. Itaq; neq; quid faciam, neq; quod principium sumam scio. Quocunq; me verto, maroris facies mihi occurrit, dolorisq; imago ante oculos obuersatur. Video vos uniuersos flere: sentio totam ciuitatem mæstam esse: audio sacerdotes lugubre canere, flebilesq; preces ad deum fundere: capulus pullis vestibus obtegitur; tantumq; honoris defuncto habetur, vt templum

templum ipsum funebribus facibus conflagrare prope-
modum videatur: deniq; vt semel finiam, doloris plena
sunt omnia. Hunc meum marorem non mediocriter au-
get metus, qui mihi ex tot præstantissimorum virorum
confessu, & ex tanto eloquentissimorum hominum catu
iniicitur. Quot enim hic assidere video, tot Cæsares, tot
Pompeios, tot Demosthenes, tot Cicerones videre uideor.
Non mediocriter igitur pertimesco, ne id mihi contingat,
quod olim Theophrasto, & Demostheni contigisse ferunt:
quorum alter cum ad Atheniensem populum orationem
haberet, præ pudore obticuit: alter cum apud Philippum
regem diceret, in ipso ingressu orationis excidit. Idem
evenisse aiunt Herodi Attico coram M. Antonio: &
Heraclio Lycio sophistæ coram Seuero imperatore. Vt cū-
q; tamen se res habet, vestra fretus humanitate, quæ me
mirum in modum consolatur, ac recreat, datum pensum
quantum in me erit, absoluam, & pro virili parte enitar,
ne ex hoc suggestu turpiter descendam. Præbete vos quæ
so (vt soletis) attentos, et si quod absit, defecero, dicen-
tis imperitiam benedicendi voluntate pensate. Verum ne
erretis, pauca tantum de hoc viro fortissimo, & homine
litteratissimo à me expectate; nam si omnia eius egregie
facta oratione consequi vellem, præterquam & dies, &
vox me deficerent: me longe facundior orator, ingenium
multo præstantius, atq; eloquentia multo vberior, quam
hæc mea est, ad tantum negotium desideraretur. Præte-
rea quid ea narrem, quæ vobis apud quos tot annos fami-
liariter vixit, & cum ciuibus vestris versatus est, notio-
ra sunt, quam mihi, cui illum de facie noscere non contigit?

Quis

Et apud antiquos Romanos in magno erat honore, ciuem
 Romanum censer. Si id apud vos valet, Et ab alijs quo-
 que recipitur: potest Fabius non mediocriter gloriari,
 nam Romæ natus est, quæ vrbs dei immortalis beneficio,
 Et ciuium virtute, imperij fines ab ortu ad occasum, ab
 Austro ad septentrionem protendit, Et toti orbi terrarum
 quod nulli vnquam vrbiū contigit, dominata est, ma-
 ter tot ducum, tot regum, tot imperatorum, heroum, Et
 diuorum etiam, sed de Roma (vt de Carthagine dicere
 solebat Sallustius) tacere satius esse duco, quam pauca
 dicere; Et non iniuria mea quidem sententia: nam si
 deus omnipotens posthabitis Hierosolymis, Et cæteris
 omnibus præclaris vrbibus, hic suæ ecclesiæ, Et religioni
 sedem delegit, atq; hic voluit, summi pontifices eius vi-
 cem, Et potestatem gererent, quis eam satis digne pro me
 rito laudaret? Farnesios sui generis habet authores, ex
 quibus uelut ex equo Troiano complures heroes, et pro-
 ceres celeberrimi, atq; omni virtutum genere præditi pro-
 diere: Quoscunq; viros ex his ortos, tibi ante oculos pro-
 posueris, præclaros quidem omnes, omnes omni laude di-
 gnissimos inuenies. Ne multos recenseam, vnum honoris
 causa non præteribo Alexandrum Farnesium, qui ab am-
 plissimis patribus, quos Cardinales appellamus, vna vo-
 ce, atq; vno ore ad pontificatum euectus, tanto consilio,
 Et sapientia Rempub. Christianam, Et Sacrosanctam Ro-
 manam, Et Catholicam Ecclesiam rexit, Et gubernauit,
 vt in hoc genere administrationis, alios pontifices qui
 antea fuerant, longo post se interuallo reliquerit, reliqui
 vero qui futuri sunt, tantundem gloriæ, splendoris, Et lau-
 dis se

dis se consequi posse desperent, Patrem habuit Bertoldum virum sapiētia, sanguinis claritate, & opum affluētia celeberrimum, duorum pagorum dominum, & Farneſij oppidi vnde nomen gentile, & hereditarium eſt huic nobiliſſimæ Farneſiorum familiæ, poſſeſſorem. Matrem Iuliam primariam, & ſanctiſſimam ſæminam, ex ſtirpe Aquiniuorum, apud Neapolitanos admodum illuſtri, & vetuſta. Quid mirum igitur ſi ex tam optimis, & honeſtiſſimis parentibus ortus Fabius, tam optimus, & honeſtiſſimus euāſerit? Fortes (vt ait Horatius) creantur fortibus: & bonis eſt in iuuentūs, eſt in equis patrum virtus, nec imbellem feroces progenerant aquilæ columbam. Si vero ea quæ corporis bona à multis appellantur, laudem merentur, ſua laude Fabius fraudandus non eſt, nam præterquam liberalem faciem, inſignemq; ſtaturam cum ſumma oris grauitate, & modeſtia ſortitus eſt, magno fuit robore, & viribus, ſemperq; operam dedit, vt hæc quæ à Natura acceperat dona, aſſidua exercitatione conſeruaret: certa viuendi ratione aleret, ad maiuſq; ſemper proueheret. Eos minime imitatus, qui Veneri, & Baccho dediti, corporis vires perpetua victus intemperantia, & luxu pluſquam Sybaritico enervant, uigoremq; animi extingunt, ſuperantibusq; cupiditatibus, à rationis ſemita digrediuntur, & ad varias illecebras, & turpiſſimas voluptates ita declinant, vt & Sardanapalum Aſſyrium, & Xerxem regem Perſarum ſuperent, qui uſq; adeo laſciuia morbo laboraſſe dicuntur, vt ſpintrijſ, nouarumq; voluptatū repertorijs, (ut ait Valerius Maxim⁹), præmia conſtituerint. Sed omittamus hæc, vt pote quæ nulla
noſtra

nostra virtutē comparantur, sed sunt tantum dona à Natura gratis data. Trāseamus etiam clientelas, affinitates, hospitāia, sodalitates, magnorum principum amicitias, & ingentes familiæ diuitias, quibus ille & si non ut pleriq; mortalium, inscurras, lenones, meretrices, adulatores, hypocphantas, & cætera huiusmodi monstra, & terrarum portenta abuteretur, sed eas in pauperes, mendicos, miseros, calamitosos, et egenos, Christi nomine erogabat: tamen quia assiduo quodam Fortunæ motu, huc, atq; illuc, temere feruntur, & à Peripateticis, & Stoicis bona nō appellantur, pulchra quædam uirtutis instrumēta, et inopiæ subsidia nuncupabimus. Veniamus ad animi bona, quorum quia firma, & stabilis est possessio, & popularē admirationem non habent, sed prudentium uirorum iudicio expenduntur, uere bona sunt, & quanto maiora in aliquo sunt, tanto maiorem laudem suo iure, præ cæteris merētur. Quo facilius res intelligatur, unum quodque suo ordine breuiter narrabimus. Ab ipsa infantia sub doctissimis præceptorib⁹ bonis disciplinis operam dedit, in quibus qua erat indole, & docilitate breui tantum profecit, ut non modo sui loci, atq; ordinis æquales pueros uerum etiā maiores natu longe superarit. Hausit simul cum grāmatics rudimentis muscen, & quod animos hominum suo cōcētu delectat, et quod (ut Timagenes uoluit) artissimam cum cælesti harmonia habet cognationem. Versus interdum fundebat admodum elegantes, poterant cū illis antiquorum comparari, quot eos nunc legunt, tot habent sui generis admiratores. Litteras Græcas à quibus sacros libros habemus, nedum philosophiam, artem medicam,

Et totam astrologiã, usq; adeo calluit, ut si in ipsa Græcia natus fuisset, magis callere non potuisset. Prætereo eloquentiam, de qua si dicere uelim, eius eloquentia mihi esset necessaria, nihil erat tam arduum, atq. difficile factu, quod ille si uoluisset, Nestoren sua facundia cuius facile persuadere non potuisset. Creuit simul cum ætate doctrina, & bonarum litterarum cognitio, itaq; in studijs philosophiæ æque ac olim Cicero in iudicijs, et causis forensibus regnare uidebatur. Cum philosophia sacras, diuinasq; litteras coniunxit, quorum studio sic ardentem flagrauit, ut quocunq; iret, aliquem de Theologia libellum secum ferret, solebat enim dicere, se huiusmodi libellis ne horam quidem carere posse. Hinc eius manauit innocentia, hinc fluxit uita & integritas: hinc orta morum sanctitas: hinc profecta insubditos misericordia: in propinquos clementia: beneficentia in pauperes: in hospites humanitas: charitas in patriam: & pietas denique in deum: O uirum Excellentem, ò magnum hominem, magnificum, & uere diuinum: Merito te pauperes quibus larga manu subueniebas, lugent: afflicti quos erigebas, suspirant: prostati quos subleuabas, lamentantur: uiri Parmenses quos amabas, pompa funebri decorant: academia quã frequentabas, immortalitati consecrat: cunctus denique populus quem in oculis gerebas, maximo honore afficit. Memor est hæc nobilissima ciuitas tuæ comitatis, & modestiæ, non immemor est iustitiæ, et æquitatis in omnes: recordatur tuorum benefactorum: hæret adhuc in animo eius tua mansuetudo, & lenitas. Tua uirtute perfectum est, ut quemadmodum magni, parui, mediocres, atque omnium

Iani Pelus.

omnium ætatum, & ordinum homines te uiuum probabant, & admirabantur, sic iſdem mortuum omni honore dignentur. Tu ille es Fabius qui uiuus omnibus æque gratus fuiſti, ita ciuium mores imitabare: ita eorum opera ſuſpiciebas: ita publicas, & priuatas actiones commendabas, ut te Parmæ natum omnes crederent, & ciuem, non peregrinum eſſe arbitrarẽtur. Ob tot ſingulares uirtutes, & ſummam bonarum litterarum cognitionem, in collegium academicorum cooptatus eſt, quibuſcum quam honeſte ſit uerſatus, uerbis explicare nemo facile poſſet: academici omnes ad unum eius comitatem, animi candorem, et ſuauiſſimos mores ubique prædicant, laudant, & admirantur. De prudentia uero & dextérité grauiffimum tribuunt teſtimonium. Per magna quidem hæ ſunt uirtutes, ſed multo maiores hæ eſſe puto, quod manus, oculos, & mentem ab alieno continuit: nam qui hoſtes ſuperarint, multos reperiēs, qui ſeipſos uicerint, hoc eſt, cupiditates ſuas fregerint, per paucos. Octanius Farnēſius veſter, & Placentinorum dux ultra naturæ miraculum prudentiſſimus, eius domi, belliq; ſpectata uirtute inflammatus, uoluit, ut in omnibus terris ſue ditioni ſubiectis, ſuam uicem gereret, paſſimq; ab omnibus eius uicariis ſalutaretur: quem honoris gradum ad eos tantum ille conferre ſolet, qui ingenio, fide, conſilio, integritate, & ſapientia præſtant, & iuſtitie in primis, & prudentiæ laudibus ſunt decorati. & id quidem non iniuria, nam talis eſt, ut cum ab ipſo duce diſceſſeris, quem illi anteponas, habeas proſecto nullum, et quoniam uti prouerbio dicitur, magiſtratus uirum indicat, in ea dignitate ita ſegeſſit;

se gessit, ut apertis tibijs passim ab omnibus laudaretur, nullusq; esset, quin eius administratione, obstupefceret, plenoq; ore fateretur, exemplum, et normam ab eo propositam fuisse, quales deberent esse ij, qui ad huiusmodi honores aspirant. Nihil habuit iustitia antiquius, nihil clementia carius, certa semper ratione curauit, ut ius suū unicuiq; tribueretur. Clementia quidem usus est in omnes, sed non usq; eo, ut regendi perderet auctoritatem, uerum ut iuris æquitate seruata, recordaretur se habere potestatem animaduertiendi in facinorosos. Et bene hæc quidem, ut cætera omnia, nam ut admonemur a diuo Augustino, clementes quidem esse debemus, sed ne aut alijs contemptui simus, aut iustitiæ examini aduersemur. Crebro habebat in ore, malle se mori, quam aut alicui iniuriam inferre, aut alijs illatā, si posset, non propulsare. Sed quādo huc prouecti sumus, agite amabo uos, pauca expendamus de innocentia virtutum omnium maxima. Quādiu in hac gubernatione, & imperio fuit, nulli vnquam mortalium dicto, aut facto obsuit: de nullius dignitate detraxit: nulliusq; existimationem infregit: alicuius opes, aut facultates, tantum abest, ut rapuerit, ut ne concupierit quidem. O virum vere innocentem, & iustitia non modo cum Aristide Atheniensi, Thimoleonte Corinthio, & Biante Priæneo comparandum, uerum etiam cum Aëaco, Minoe, Rhadamantho, & cæteris, qui iusti fuisse dicuntur, conferendum. Non contentus tot scientijs, & disciplinis, quas illum didicisse commemorauimus, animum ad rem militārē, laudesq; bellicas, appulit, ut si fieri posset, non minus in armis, quam in litteris floreret; nec opi-

mo fefellit, nam tantum hac re preſtitit, ut inter egregios,
 & ſtrenuos milites poſſit numerari. Aſſuevit frigoris, &
 caloris vim iuxta pati, famemq; & ſitim æque tolerare:
 itinerum labores, et nauigationum incommoda perſerre:
 Catonenq; inuitatus, pane, & vino, quo viliffimus quiſq;
 gregarius miles, veſcebatur: tantumq; apud exercitus p-
 feſtum gratia, & authoritate poterat, vt ſi quis ab eo
 quicquam vellet, eius interceſſione uteretur. Equeſtrem
 artem quæ magnis viris digna ſemper eſt habita, ita ap-
 prehendit, vt in equo hærens, quamlibet grauiffimam
 armaturam ſic commode ferret, vt ſecum nata, non cor-
 pori addita, t.ñquam aut auibus plumæ, aut piſcibus squa-
 mæ eſſe videretur: & ne ſigillatim omnia dicam, ad omne
 pugnæ genus ſe exercuit, eius virtus maxime emicuit in
 prælio nauali, quod inter Turcas, et Chriſtianos ad Echi-
 nadas geſtum eſt, nam Alexandrum Farnesium Parmen-
 ſium & Placentinorum Principem deſignatum ſecutus,
 ſtrenui & fortiſſimi militis officio functus eſt. Cum enim
 claffiarum ſagittariorum metu territi, in hoſtium nauim in-
 ſilire non auderent, hic quo erat intrepido animo, inuo-
 luta ad brachium chlamyde, enſem dextra vibrans, primus
 in triremem hoſtile ſaltu ſe coniecit, multiſq; ex hoſtibus
 qui ſe illi oppoſuerant, trucidatis, cauſa fuit, vt ſocij ſine
 periculo, trireme, & præda potirentur. Si anno qui hunc
 ſecutus eſt, Ioannes Auſtrius fœderatæ claffis præfeſtus,
 eius conſilio fuiſſet uſus, claffis Turcica quæ metu Chri-
 ſtianorum apud Pylum, in portulatabat, expugnata fuiſ-
 ſet, & iterum captiua Meſſanam Mamertinorum in trium-
 phum ducta. Nam ſi vt ille volebat, in portum irrupiſſent,
 atq;

atq; illic cum hostibus conflixissent, sine dubio victoria à Christianis fuisset, siquidem classiarij Scythæ, omnes tyrones erant, rei navalis, & militaris disciplina imperiti: & arx quæ portui imminabat, æneis tormentis ut postea extranfugis, & exploratoribus compertum est, carebat. Verum hæc remotiora sunt, ad propinquiora, nostra festinet oratio. In hoc bello Belgico quod siue ignavia militum, siue ducum imperitia, siue utroq; quod magis crediderim, ad duodecimum annum productum est, multa ægregia, & præclara facinora edidit: nam cum Alexāder Farnesius Regis Philippi nepos in locum Io. Austrij pestē iam absumpti, fuisset suffectus, & Lugodinum (Mastricchum hodie dicunt) urbem non situ, & natura loci, sed arte, mœnibus, et firmo presidio munitissimam obsideret, speraretq; oppido posse potiri, quod muri æneis tormentis quib⁹ multos dies diuerberati fuerant, magna ex parte diruti, ac prostrati essent: milites oratione militari cohortatus, ut impressione facta, in urbem irrumperent. Fabius leua clypeum tenēs, dextra pilum intorquēs, magnanimum, & robore plenum, militē egit, quod quidem magna debet esse admirationi, ut Apollinis, & Musarum miles tantum in Martia palæstra, & conflictu armorum posset. Primus cum antesignanis militibus ferro sibi viam faciens, in urbem irrupit, ubi cum oppidanis viriliter dimicans, magnam edidit stragem: verum cum undiq; ab hostibus telis impeteretur, & socij qui illum fuerant secuti, uulneribus trāsfolli, perijissent, dum in orbem se uertens, gladium uibrat, pila plumbea ex sclopo ui, et flamma sulphurei pulueris emissā, in capite percussus est, cor-

ruit tanto ictus vulnere vir egregius & fortissimus. Itali dolore affecti, irruunt ex inferiore parte, Belgasq; qui illum ad se trahere, & spoliare conabantur, in fugam uertunt, atq; illum semiuinum ad castra ferunt, ubi cum duobus diebus superuixisset, nihil de hoc genere mortis conqueſtus, sed omnia in suum solum referēs, more Christiano, sua peccata sacerdoti auriculari confessus est, & sacrosancta Eucharistia pie, & reuerenter suscepta, animam Christo humani generis Redēptori reddidit. Milites tam Hispani, quam Itali, mæſſi, squallidi, & lacrymantes, Fabium ut fortem militem conclamarunt, eūq; exequiis magna cum pompa factis, tanquam qui omnibus maximum sui reliquisset desiderium, honorificētissime sepelierunt. Quis hunc summis laudibus in cælum non ferat? Quis tantam uirtutem uersibus, & soluta oratione non celebret? Quis cum quolibet fortissimo Cæsaris milite non comparet? Quis potius cum Leonida Spartano non conferrat? qui ut memoriae proditum est, ad Thermopylas, cum barbaris pugnaturus, milites cohortatus est, ut sic apud superos pranderent, tanquam apud inferos cenaturi: ille paucis stipatus militibus, in loco angusto, cum numeroſo Xerxis exercitu confligit: hic solus in media prope urbe uniuersum Belgarum agmen amplius tres horas sustinuit. O Mortem atrocissimam quæ semper optima quæq; rapis. O Martem immaniſſimum qui fortissimum quemq; militem pigneraris. O Parcas crudeliſſimas quæ bonis uiris stamina semper obtruncatis, cur tam egregium inuenem inuitum ab inuitis abduxistis? iniuria ne an inuidia uitæ cursum interrupistis? cur nō sinistis postremum

uita actū ad exitū perducere? Non flexit vos pietas, non fortitudo, non eruditio. Sed quid est Viri Parmēses quod fletis? ingemiscitis? & suspiratis? deturbat e quæso ex animis vestris hunc dolorem, sit finis querelarum, & qui ab ineunte atate mortem contemnere didicistis, hoc acerbū vulnus patienter tolerate. Nihil est, quod genus mortis vos contristet, nam Epaminundas imperatorum omnium quot unquam Thebis nati sunt, sapientissimus, ab amicis rogatus, quodnā mortis genus approbaret, Mortem quæ in prælio ferro infertur, tanquam omnium optimam, cæteris anteposuit. Dolendum esset, si uelut Attilius Regulus in arcam ligneam coniectus, clavis introrsum adactis, barbaræ gentis sauciā expertus esset: aut si ut Metius Suffetius dux Albanorum a quadrigis in diuersa tendentibus, fuisset laceratus: aut si ut Milo Crotoniata manus in lignū intrusas nulla vi efferre valens, fuisset deuoratus a feris. Omnes quicunq; terræ munere uestimur, seu reges, siue inopes erimus coloni, (ut inquit Horatius) Morti subiaceamus: & perimus quidem omnes, sed alij alio casu. Andragoras morte repentina periit: Speusippus, & Alcman poeta morbo pediculari: Aeschilus casu testudinis; Thimagenes Alexandrinus ex uomitu: Diagoras Rhodius gaudio; Philiston Nicæus risu: Elpendor Vlyssis socius scalarum lapsu: & ne singulos recenseam, Anacreon Tei acino uuae passæ strangulatus est. Præterea hæc quam nos uitam appellamus, ut est apud Ciceronem in libro de somnio Scipionis, mors est. quod cum intelligeret Calanus Indus, sua uoluntate, uiuus, uidensq; combustus est, spectante Alexandro magno, & eius exercitu: antequam

Iani Pelus.

vero in rogam ardentem se conijceret, d præclarum dixit
discessum à uita. Multi etiam (ut ait lactantius) ex ijs, qui
æternas esse animas suspicabantur, tanquam in cælum mi-
graturi, sibi ipsis manus intulerunt, ut Cleantes, Chrysip-
pus, Zeno, Empedocles Siculus, et Cleombrotus Ambra-
ciotes. Cato Romanæ sapientiæ princeps, cum grauer
ferret, Pompeianos quorum partes sequebatur, à Cæsa-
rianis victos, Vtica mortem sibi consciuit, lecto prius
Platonis Phædone de animæ immortalitate. Possem mul-
ta alia de huiusmodi rebus afferre exempla, sed quia bre-
uis esse constitui, composito prætereo, & uos oro, quæ re-
stant, restant autem quam paucissima, attentis (ut facitis)
auribus audiat. Nemo Mehercule facile dixerit, quã-
ta cum sapientia populos suæ ditioni, & imperio subie-
ctos rexit: quanta cū comitate omnes exceperit: quan-
ta cum equitate tractarit: Multa ubiq; eius prudenter,
iuste, & modeste facta laudibus extolluntur. Fuit acerb⁹
vitiatorum osor, maximus uirtutis amator, nullis peruersis
cupiditatibus obnoxius, laudis auidus, gloriæ cupidus,
nulliusq; rei magis appetens, quam ut fama cæteris ante-
iret. Siqua seditio (ut fit,) inter ciues exoriebatur, suauita-
te orationis illorum furorem, ac rabiem facile sedabat:
nanq; ad illius tantum conspectum arma ponebant, soloq;
nutu ducebantur. Itaq; nullo negotio pace composita, a-
lius cum alio in gratiam redibat. Amabant eum populi,
colebant, & obseruabant, parati pro eo ad quodlibet ui-
tæ discrimen descendere, & uitam, nedum pecuniam pro
eius salute, & incolumitate profundere. Quid mirum i-
gitur si nunc ob eius mortem, veste mutata, in squallore

& la-

& lacrymis iacent? & tanquam optimum populorum
 parentem, conseruatoremq; conqueruntur, & lamentan-
 tur? atq; ut suum dolorem testentur, ad sempiternam eius
 nominis memoriam, statuas magnificentissime structas
 erigunt: tantumq; ei mortuo honoris tribuunt, quantum
 cum inter uiuos erat, exhibebant, atq; hæc omnia, ne eius
 virtuti præmiâ deesse videantur. Sed quando apud mor-
 tuos sensus est, credendum est uiri Parmenses, Fabium qui
 de cælo uestros gemitus, singultus, & suspiria audit, vos
 atratos, sordidos, & lacrymantes despicit, quam maxi-
 mas gratias agere, quod Spectâte Octauio Farnesio ve-
 stro, & Placentinorum Duce integerrimo, tantum hodie
 sibi funeris honorem exhibeatis: id multo maius esse pu-
 tat, quam si in medio foro, aut in aliqua celebri parte ur-
 bis, statuam marmoream, aut cream pyramidem sibi po-
 suissetis, et quia feliciter se uixisse putat, quia recte uixit,
 & uita breuis non debet esse ea, quæ fama, & immorta-
 litate æterna futura est, diem illum omnium pulcherri-
 mum sibi illuxisse arbitratur, quo cum hæreticis, & Phi-
 lippi Hispanorum Regis rebellibus, pro religione Chri-
 stiana, Sancta, et Catholica fide pugnans, occubuit. Quod
 cum ita sit, deum optimum maximum rogat, Octauium
 uestrum, & Placentinorum Ducem pro sua pietate inco-
 lumem semper seruet, Ciuitatem uestram perpetuo tnea-
 tur, & uos post mortem ad uitam perducatur æternam
 Dixi.

AD GABRIELEM PALAEOT. S. R. E. Cardinalem amplissimum.

*Llustrissime cardinalis, vnus
Qui negotia tam negotiosa
Firmo pectore sustines, vt Atlas
In terris uideare: dum laboras,*

*Oues nocte dieq; & hic, & illic,
Ne tuas rapiant lupi rapaces
Ex pratis, vel ouilibus. fidelis
Custos diceris esse: pascis illas
Per uirentia rura, perq; amanos
Colles, pabula suggerens piorum
Vatum, quos tibi dant sacri libelli;
Et potant fluios nimis salubres,
Qui de Dauide profluunt propheta.
Et non ex sapientia Platonis.
Ciues ò utinam mei, tuiq;
Te in sella uideant sedere Petri
Summum Pontificem Bononienses.
O qua gaudia, quaeue erit voluptas
Tunc nostrae Italiae, tibi sacrabit
Non ex marmore, & aere, sed recisas
Ex auro statuas ubiq; magnas;
Nulla quas minuat dies. Deoq;
Pro tantis meritis, bonisq; factis;
Omni tempore gratias habebit
Virorum studiosa candidorum*

*Mater Felsina, & artium bonarum
 Altrix. pro pietate singulari,
 Sanctis moribus, integraq; vita,
 Hæc, & plura meres: opella nostra
 Ut est, nec numerosa, nec polita,
 Si satisfaciet tuo, tuiq;
 Fratris iudicio, meas camænas
 (Mi crede) ad graniora concitabis.*

AD GVLIELMV M SIRLE-
 tum, S. R. E. Cardinalē amplissimum,
 & omnibus ingenijs sine contro-
 uersia præponendum.

*Irlete eximium decus uirorum,
 Et quot Gracia magna procreauit,
 Et quot Ausonia tulere matres,
 Et ferent. Fabium pium, bonumq;
 Virum, Palladis, & Gradiui alumnum,
 Ut gratum facerem meo patrono,
 Et duci egregio, parum canoro
 Fleui carmine, parte pro uirili:
 Cui si Calliope suum fauorem
 Dabit: non morietur ad trecentos
 Hinc annos. mea vota Dijs secudent,
 Et nostro Auxilium ferant labori.
 Tu qui purpureo nites galero,*

Iani Pelus.

Inter purpureos putres, ut inter
Phæbe sydera. Cardinalis oro
Si istac in regione Cispadana
Apud te valeo, ut prius ualebam
Sancta Bomuli in urbe: sis benignus.
Felix, & facilis mihi, meosq;
Versus illepidos, & infacetos,
Quos Musæ mihi Galliæ Togatæ
Diſtant sub platano, ad caput fluentis
Aquæ, perlege fronte, qua solebas
Illos perlegere, in mea Crotone
Quos mihi Aesarides deæ sub antro
Dabant Pythagoræ, beata qua se
Aut Lacinia tollit; aut Neæthus
Vati Trinacriæ probatus amnis,
Leni murmure currit ad profundum.

ILL. ET REVERENDIS.

Ferdinando Farnesio Parmen-
sium Episcopo Ianus Pelu-
sius Crotoniata S. P. D.

N communi hoc dolore, quem ciues
Parmenses ex morte Fabij fratris
tui capiebant, non potui me conti-
nere, quin eius acerbum casum conquererer,
& te hac elegia consolarer. Qualiscunq; est,
tibi dicatur, alius enim non occurrebat, cui
decentius consecraretur. Dolens igitur à do-
lente compositam accipe, & in tanto mœrore,
in quo iaces, valetudinem tuam cura diligen-
ter. Vale. Parma. X. Cal. Iunij. Anno sa-
lutis nostræ. M. D. LXXIX.

*Q*uid lacrymis urges fratrem tibi præsul adem-
ptum?

Moreq; fœmineo tristia uerba sonas?

Ne doleas: quicquid mortali est semine natum,

Interit: has leges soluere nemo potest.

Ex quo rex diuum cælum, tràmq; creauit,

Edixit,

Iani Pelus.

Edixit, Morti subdita cuncta forent.
Intereunt urbes, quarum uix nomina restant:
Dic ubi Carthago, dic ubi Troia manet?
Euersa est Sybaris: bello expugnata cruento
Est Croto, ubi quondam Græcia magna fuit:
Tu quoq; Sparta iaces: disiectæ à culmine Thebæ,
Centenas portas quas habuisse ferunt.
Annibal Italiam qui afflixit clade tot annos,
Exul in exilio fata suprema tulit.
Tuq; etiam magnus Poenorum terror, & horror
Scipio, Linterni contegis ossa solo.
Aeneas periit; periit cristatus Achilles.
Et tamen ambo orti matre fuere dea.
Et ne plura canam, canere est neq; plura necesse.
Occidit & Titan, syderaq; orta cadunt.
Quod maius, deus, ipse deus, qui condidit orbem,
Vulnera pro nobis pertulit, atq; necem.
Quæso igitur qui te cruciat, solare dolorem,
Atq; tuo exturba pectore tristitiam.
Nam lacrymæ, & gemitus quos ducis nocte, dieq;
Offendunt manes fratris, & ossa grauant.
Dignus erat Fabius longos qui uiueret annos,
Et tecum populis iura uerenda daret.
Sed quia sic Marti uisum est, qui in turbine belli
In pugnatores ius deus vnus habet.
Non te flere decet: terrarum clara per orbem
Facta viri poterit nulla abolere dies.
An potuit quicquam melius contingere, quam pro
Et Christo, & sancta relligione mori?

*Dum mare Tyrrhenum ratibus fulcabitur: eius
Semper erit nomen: gloria semper erit.
Sæuiat in cineres quantum vult improba Clotho,
Spiritus in cælo regna beata colit.
Hæc illi pater omnipotens pro talibus ausis,
Præmia dat: latis & finit esse locis.*

Ad Eundem.

IN MORTEM ILLVSTRIS.^{mi}
Fabij Farnesij.

*Vm Fabij mortem immeritam, et lacryma-
bile fatum*

*Musa fleo, precor asser opem, atq; illabere
nostris*

*Pectoribus: tantum sine te mea carmina possunt,
In pelago quantum nauis spoliata magistro,
Icarijs rapidus cum certat fluctibus Eurys.
Aut acies inter bellantes mœnia circum
Arte carens iuuenis pugnandi, aut miles inermis.
Si me diua tuo iuuiſti sæpe fauore,
Casibus in cunctis, atq; his maioribus orſis,
Præcipue Selymi cum classis Echinadas inter
Merſa manu ducis Auſtriadæ, Venetiꝑ; Senatus,
Chaonias Scythico tepefecit ſanguine lymphas.
Nunc mihi cantanti vires, & verba miniſtra,
Promere queis ualeam quem claudio in corde dolorem.
Non ego ſponte cano: iuſſit Farnesius heros
Diuitijs, armisq; potens Octauius, equo*

Qui

Iani Pelus.

Qui regit imperio populos, qua Parma fidelis
Fertilibus gaudet campis, murisq; superbis,
Atq; loci munita situ, uim temnit, & hostes.
Quaq; hinc, quaq; illinc generosa Placentia sacro
Eridano vicina, caput super æthera tollit.
Annuis, æqua ducis tanti mandata facessam,
Et canere incipiam, mihi quæ dictaueris ore.
Sunt populi Europæ, Belgas dixere priores,
Nunc nostri appellant communi nomine Flandros,
Aspera gens belli cultu, Mauortis & armis
Assueta à teneris in frigore semper, & æstu.
Prò scelus infandum? Luteri infecta veneno,
Immane est aggressa nefas, simulachra deorum
Aedibus e sacris turbauit, sacra profanis
Miscuit, & demens iussis parere recusans
Summi Pontificis, qui Christi sceptrum, uicemq;
In terris gerit, & portas stellantis olympi
Iure suo nobis aperit, clauditq;, ministros
Sacrorum (horrendum) crudeli cæde peremit.
Sic olim in superos ceperunt arma gigantes,
Montibus imponunt dum montes, altaq; in astra
Fraxineas iaciunt contentis uiribus hastas.
Nec satis, esse putans: scelus hoc patrasse nefandum.
Concita Tartareis furijs, atq; vsa malorum
Consilio, præter leges, & iura, repente
Intulit Hispanis bellum, regiq; Philippo,
Imperio cuius longum subiecta per æuum,
Usq; fuit dicto parens. Orantius horum
(Si conficta uiris non sunt mendacia) princeps

Tantum scelerum caput est, & causa malorum.
Auxilio externo fretus, patriaq; ceterua,
Multos ancipiti pugnavit Marte per annos
Cum ducibus regis, quodq; est mirabile dictu,
Hanc belli molem, & tantarum pondera rerum,
Partibus in cunctis regni, ceu maximus Atlas
Axem humero (ut perhibent) contentis viribus unus
Sustinet, & crebro campis se credit apertis
Perfidus, armatis audens se opponere Iberis,
Signaq; conferre, & pugnas pugnare cruentas.
Ad tantum bellum Carli genus armipotentis
Missus Ioannes, qui uicit in æquore Turcas,
Auspicijsq; usus patris, certamine strauit
Baticolas, ausos nostros contemnere diuos,
Atq; æquare solo quas Christo erexerat aras
Gens pia. Ne posset durum hunc finire laborem,
Postremamq; manum tam longo imponere bello.
Frater ut optabat finem rex ipse Philippus,
Pestis causa fuit, quæ dum sæuaret in oris,
Obuia quæq; metens, qua castra Hispana locarat;
Illum cum multis absumpsit tabe. dolendam
Mortem obiens, rebus præclaris natus agendis,
Vatis & Euboicæ dignus qui viueret annos
Austriades, fratri lacrymas, gemitusq; reliquit.
Rex ubi se medium tantis videt esse periclis,
Parut erat, quamuis caperet de fratre dolorem
Ingentem extincto, tamen ut poscebat ab ipso
Maiestatis honos, solidæ & constantia mentis,
Abijcit haud animum, sed secum corde volutat,

Quem

. Iani Pelus,

Quem de magnanimis ducibus, quos continet orbis,
Deligat ad tantum bellum, tantosq; tumultus:
Auspicio cuius ducantur ad arma cohortes
Hispanæ, atq; Italæ, tam grandi munere dignus.
Visus Alexander, materna stirpe superbos
Austriadas proavos referens, ex stirpe paterna
Clarus, & illustris nimium. Farnesia nanq;
Cui non nota domus? Bractis est eius & Indis
Auditum nomen, transcendit & æthera virtus.
Nec mora, Alexandro belli concessit habenas,
Omneq; militiæ pondus, rex illius acris
Viribus ingenij fretus, dextraq; potenti.
Dura in militia primis hic ductor ab annis
De genitore suo didicit, quo castra mouenda,
Quove modo firmanda forent, quæ tempora pugne
Commoda conueniant: quid dextrum, quidue sinistrum
Exquirat cornu: medium quid postulet agmen.
Nouerat vt genetrix natam quæ machina muros
Apta sit & turres discindere: doctus in hostes
Dirigere instructas acies; qua parte Gradivus
Cum furit hinc, illinc, tuto certamen inire
Eualeant equitum turma, peditumq; cohortes.
Phillyrides Chiron sic quondam instruxit Achillem,
Hectoraq; egregius Priamus: quid fortia bello
Pectora? quid memorem quo robore torqueat hastam?
Vel gladium vibret? clypeo cum strenuus ictus
Excipiens, audet medios se immittere in hostes?
Turca ferox ausus classe insultare profundo
Leucadio, nouit magna cum cede Scytharum,

Qualis

Qualis in æquorea pugna dux esset: onustus
 Cum præda, & spolijs Parmam remeavit ad urbem.
 Fortis Alexander regis data iussa capeffens,
 Cogit ad arma viros, quos multis ante triumphis,
 In varijs bellis ornatat bellica virtus.
 Nec mora, carpit iter, diuos, & fata secutus
 Ausriadum regum. bellandi captus amore,
 Atq; avidus Fabius mores cognoscere, & urbes
 Diuersorum hominum, (quod quondam fecit Vlyffes).
 Se dedit huic fidum comitem, paucisq; diebus,
 Aereos superans montes, & flumina tranans,
 Cum ductore suo, & fulgentibus ære maniplis,
 Sospes, & incolumis Belgarum venit ad oras.
 Urbs apud est Morinos nimium præclara, potensq;
 Armorum studij, & rebus Martis ad usum,
 Lugodinium historici, mutato nomine ciues
 Mastricbum dixere noui: præterfluit illam
 Agmine qui leni decurrit ad æquora Mosa,
 Mosa patri Phæbo, & Musis gratissimus amnis.
 Vndiq; murorum valido munimine cincta,
 Firmaq; presidio patrio, & socialibus armis,
 (Intus enim Morini, Belgæ, fortesq; Sicambri,)

Sic timet Hispanas vires, Hispanaq; tela,
 Vt procul amotis canibus, lupus Appulus agnos,
 Aut armenta leo, quem densis cæcus edendi
 Exegit furor e syluis, vel rupe cauata.
 Parmensis princeps hac capta, posse potiri
 Se toto regno sperans, conamine toto
 Expugna e parat. stat circum exercitus omnis,

Exploratq; locos de luce, & nocte silenti,
 Nequis ad obsessos Cerealia munera portet,
 Auxiliumq; ferat, dux aut Orantius illis
 Subueniat, seruetq; suos, & mania firmet.
 Belga sibi metuens, celsis in manibus hæret,
 Vt Clausi in septis imbelles membra iuuenti,
 Seq; suosq; parans bello defendere inertī,
 Turribus ex altis conuitia iactat in hostes,
 Atq; illos procul e muris muralibus arcet
 Tormentis, referunt quæ seuæ tonitrua bombis.
 Aenea sed postquam rauco tormenta fragore
 Disicere altos muros, & factus ad urbem
 Est aditus; miles Thoraca indutus, in urbem
 Irruit: & summo aggreditur certamine Belgas.
 Emicat ante alios Fabius, certissima proles
 Heroum, quos magna domus Farnesia, quosq;
 Illustri de stirpe parens Aquiniua creauit:
 Hortaturq; suos. Itali conscendite mecum
 Hac ait o Socij, fractoq; irrumpite muro,
 Nec plura his. celeri cursu defertur ad urbem.
 Atq; hic ostendens se prisco sanguine natum,
 Ense furit, iugulat ciues, & funera miscet.
 Sic lupus vrget oues, de nocte ingressus ouile,
 Marmaricusue leo per pascua læta iuuentos,
 Nunc hos dilanians morsu, nunc vnguibus illos
 Discerpens, toto fundit præcordia campo.
 Fumat humus calido cæcorum sparsa cruore.
 Hinc, atq; inde cadunt acies, ferit astra virorum
 Clamor; & horrendo complentur mania cantu,

Quem

Quem litui, magnæq; tubæ dant ære canoro.
 Horribili exiliens glans inflammata boatu,
 Loricam consertam hamis, ferroq; trilici
 Perrumpit. Lapidum non cessat desuper imber
 Depluere, & iacti volitare per aera torres,
 Cum scutis, galeisq; virum fortissima voluit
 Corpora Mosa suis undis ad marmora ponti.
 Dum sic res agitur, dum sic pugnatur vtrinq;
 Acriter, & passim nullo discrimine gentes
 Caduntur. Fabius socium videt esse peremptum
 Ense Simonetam transfossam pectora, qui se
 Primus ad arma ruens, medios immiserat hostes,
 Multaq; Elandrorum prostrat corpora. cædis
 Percutit authorem, cadit ille, cadensq; precatur
 Voce humili socios, ne se patiantur inultum
 Dixit. ad infernas descendit spiritus umbras.
 Tum vero crudeſcunt animi, fessisq; recentes
 Succedunt urbanae acies, coit omnis in vnum
 Belgarum globus, atq; illum conamine toto
 Missilibus feriunt, & acuta cuspide contis.
 Nunc huc, nunc illuc se uertit, & vnus in omnes
 Dimicat, ac valido pro uiribus ense repellit
 Belgarum densos cuneos: velocius Euro
 Mittitur ecce caua stridens de pixide plumbum,
 Sulphureis actum flammis, & puluere nigro,
 In caput herois: non ictum ferrea cassis
 Sustinet, illa manu quamuis sudata Cyclopi
 Rupe sub Aetnaa fuerat: velut icta securi
 Fraxinus, aut abies Calabris in montibus altis,

Fertur humi, Flandri voces super æthera tollunt,
 Certatimq; student spolijs spoliare cadauer.
 Accurrunt Itali auxilio, vim viq; repellunt,
 Et socium e manibus Belgarum, & faucibus hostis
 Eripiunt, mæstiq; ferunt ad castra: diremit
 Nox pugnam, & terram tenebris obuoluit opacis.
 Ast vbi Sol nitidum monstrauit ab æquore currum,
 Cristatumq; iubar, peditesq;, equitesq; frequentes
 Cassum anima corpus circumstant vndiq; & omni
 Dignum laude ferunt, cæliq; ad sydera tollunt
 Facta uiri: vt primus muros euaserat altos,
 Et gladio ingentem Belgarum stragis acruum
 Ediderat, galeam traiectam verbere glandis
 Ignitæ imponunt tumulo, & thoraca cruentum,
 Inscribuntq; necis causam. Farnesius heros
 Cui ius castrorum, cui belli summa potestas,
 Tristis adest iustis, casuq; afflictus amici,
 Affinisq; sui, conspergit flumine vultum,
 Soluit et exequias praeclaro funere dignas.
 Exitus hic Fabij fuit infelicitis in oris
 Flandrorum. æternum uiuent tua facta per orbem,
 Omnibus inq; locis uiuus per docta volabis
 Ora virum generose Fabi, uirtutis honore,
 Mæste nouo, pulchra hac celum tibi morte parasti.
 Christus ubi sancta pro relligione cadentes
 Accipit, & tanto dat præmia digna labore.
 At tu qui fratrem luges sine more peremptum,
 Deq; tuis oculis lacrymarum flumina fundis,
 Quæso meas humiles ne dedignere camænas,

Et tennes cantus præsul Fernande, galero
 Qui nunc vt viridi fulges, voluentibns annis,
 Purpureos inter patres decoratus amictu
 Purpureo, multa sic tunc cum laude sedebis.
 Non ego ficta loquor. cecinit mihi talia Calchas,
 Calchas veridicus vates, non Testore natus,
 Qui excidium Troiæ quondam prædixit Achivis
 Pullorum ex numero: sed magno Ainmone creatus
 Massiyla in terra, qui vera petentibus ore
 Semper fata canit. meret hoc tua candida virtus,
 Egregij mores, & vita ante acta pudice,
 Multaq; ciuilis iuris cognitio. plura
 De Fabio, & de te cantabimus: ocia magnus
 Cum maiora dabit nobis Octavius. annos
 Dum licet ad seram feliciter vsq; senectam
 Exige, meq; nouum de more tuere clientem.

AD FVLVIVM VRSINVM.
 litteraturæ Græcæ, & latinæ
 scientissimum.

I Fului generose cupis cognoscere, quisnam
 Est, quem flebilibus flet in ea Musa modis.
 Funde oculis lacrymas: Fabius Farnesius hic
 est.

Militia clarus, clarus & ingenio.
 More suo castis faceret cum sacra puellis,
 Mnemosyne peperit quas dea mista Ioui.
 Astitit à dextris Maiores, Bellona sinistris,

Affecti hæc animi, corporis ille bonis.
Suppliciterq; petunt: dant illum hac lege sorores,
Martia ne longo tempore castra colat.
Assensere dei, galeam dat Pallas, & hastam,
Loricam Maiores, cingit & ense latus.
Instituuntq; acies qua possint arte domari,
Sive eques in pugnam, seu pedes ire velit.
Admonet hæc punctim, casum docet ille ferire,
Eminus aut telis, cominus aut gladio.
Talibus instructus monitis Farnesius heros,
Sub duce Alexandro Belgica regna petit.
Atq; hic Belgarum dum fortia corpora sternit,
Mosaq; casorum sanguine tingit aquas:
Non semel exunijs redijt decoratus opimis,
Suspenditq; alto parva trophæa tholo.
Talis erat Danaos inter fortissimus Hector,
Pelides Troas talis & inter erat.
Hæu sortem humanam? mutat Fortuna tenorem,
Hic toties victor, victus ab hoste cadit.
Vt caderet: Stygijs fabricata est fistula in antris
Ferrea, quæ glandes sulphureo igne vomit.
Aerea non cassis, non Thorax sustinet ictus,
Nec clypeus, quamvis ex adamante foret.
Horribili exiliunt sonitu, caligine cælum
Obtegitur: tellus contremittit: icta cadunt.
Non valuit Pallas, nec Mars auertere casum,
Nullus enim diuum rumpere fata potest.
Omnia quæ vincit, Mors illum vicit: in armis
Nanq; alius Fabium vincere non poterat.

Nil agis, æternum quod gessit, uiuet in orbe;
 Non possunt laudes, & bona facta mori.
 Corporea interijt moles: anima astra petiuit:
 Præmia ubi hoc tanto digna labore capit.
 Hæc finis Fabij. Fului quando omnia nosti:
 Flens terram cineri quæso precare leuem.
 Da lacrymas: lacrymis tellus madefacta, creabit
 Pallentes violas: purpureasq; rosas.

AD CAMILLVM PALEOT.
 virum litteratissimum, & patri-
 tium Bononiensem.

Ei versiculi meo Camillo
 Qui se continet in Bononiensi
 Villa, dicite uersib⁹ sonoris,
 Et Tuscis simul, & simul Latinis,
 Altum tollat ad ætheris cacumen
 Illustrem Fabium, nouem camænis
 Carum non minus, ac Minervæ alumna:
 Qui Farnesia castra Parma ab urbe
 Vsq; ad Oceani secutus undas,
 Dum pro religione Christiana,
 Cum rebellibus efferisq; pugnat
 Belgis, & Morinis, fuit peremptus
 Ictu fulminis, excauata pixis
 Quod vi pulueris, emicante flamma
 Emittit procul, & refringit omne
 Quamuis ex triplici sit ære factum.

Sclopum nomine nuncupant latini.
 Dux Farnesius, Itali, atq; Iberi
 Hoc fatum miserabile, atq; acerbum
 Milites doluere. præq; magna
 Omnes tristitia, & dolore summo
 Pullis vestibus induere corpus.
 O factum lacrymabile, o quot altum
 Dij cælum colitis, deæq; tantum
 Hoc scelus patuistis & uidere,
 Et pati? genitor Gra. liue dicam
 Cum tua venia, & tuæ sororis,
 Semper optima quæq; pigneraris
 Virum corpora. Mors profana nullo
 Cur discrimine tollis hos, & illos?
 Nec te relligio, boniq; mores,
 Candor, & pietas, viriq; robur
 Incredibile flexit? aut decora
 Forma, qua poterat mouere tigres?
 Et mollire adamantinas columnas?
 Aceruum tamen hostium reliquit
 Non paruum, sibi comparans, suisq;
 Indelebile nomen, & perenne.

AD .M. ANT. MVRETVM

virum vltra naturæ miracu-
lum doctum.

*Isertissime Marce Roma in vrbe
Quid rerum geris? immemor ne nostri
Viuis, an memor? ad Crotoniatem
Qui desiderio tui uidendi*

*Flagrat nocte, dieq; dum manebit
Mæstus te sine Gallia in Togata,
Vel iuncto pede scribe, vel soluto,
Quod curas animi leuare possit.
Res est ingenio tuo, tuoq;
Digna carmine. mænibus sub altis
Vrbis Lugodini, iacet peremptus
Prò dolor? Fabius: domus creauit
Quem Farnesia: Parma tota luget,
Et Placentia tristis est, doletq;,
Vt non ex animo magis dolere
Possit. Eridanus fluit per agros
Cursu, & murmure flebili, videtur
Plorare, & Fabium suum vocare.
Ergo dulcis amice, si sodalem
Tuum diligis intimis medullis,
Hunc virum celebra, & colore pinge,
Quem dies abolere nulla possit.
Quem tu carminibus tuis, tuisq;
Dices versibus, usq; & vsq; viuet;*

Iani Pelus.

Quamuis sauiat imber, & procella
Alto à culmine diruant sepulchrum.

AD .M. ANT. FIBIVM VI-
rum eruditissimum, & Patritium
Bononiensem.

Rbis Felsineæ decus,
Nostri & gloria seculi uirorum
Fibi, dulcis amicus
Te Pelusius obsecrat, poetas

Quicumque ingenio valent,

Et possunt numeris suis canoris

Vitam reddere mortuis,

Cogas: per facile ista in urbe factu

Hoc est (crede) negotium;

Horum nam segetem tulit feracem

Semper docta Bononia:

Quam tu rectius alteras Athenas

Nostro hoc tempore dixeris.

Hic florent studia artium bonarum,

Et mites habitant uiri,

Ornati omnigena eruditione,

Clari & dotibus ingeni.

Sed quo me rapis ò furor per æquor.

Vastum, cum tenui ratè?

Oro me sine peruenire ad illud,

Quod uotis cupio omnibus.

Velim, (nam fieri potest) pòetis

Vt Farnesius inclytus

Vsq; ad sydera uersibus feratur.

Bello in Belgico ab hostibus

Casus occubuit, dolore summo

Et ductoris, & omnium.

Dum uixit, pietate singulari,

Magno & consilio fuit,

Vno tempore Martis, & Mineræ

Miles strenuus, & bonus.

Paucis omnia diximus: quod opto

Mi Fibi exequere. & uale.

AD IO. BAPTISTAM MORELLUM Mantuanum . pòetam , &
oratorem eximium.

Habi delicia Morelle, dicam

Vt uerum tibi, maximo dolore

Parmæ torqueor: urbe quod relicta,

Amicis careo omnibus: leuabant

Qui me tristitia, grauesq; curas

Hinc usq; ad mare Caspium ferebant

Et Graio, & latio lepore: sed me

Si unquam respicient benigna fata;

Illos, & patriam meam Crotonem

Antequam moriar, uidebo. nanq;

Si per lanificas deas licebit,

In domo cupio mori paterna.

Si id est à superis mihi negatum,

(Quod

Iani Pelus.

(Quod absit) patienter hoc, & illud
Feram. sed quoniam satis vagata
Est oratio nostra: dijs amicis,
Ad quæ poscimus à tuis camænis,
Iam tandem veniat. peremit hostis
Belga pessimus, impiusq; magnum;
Et fortem Fabium: Minerua mater
Quem cum Pieridum choro dearum
Fouit à teneris, paterq; Apollo
Bonis artibus expoliuit: illum
Velim uersibus euehas ad astra,
Atq; sic decores tuis tabellis,
Vt uiuus uolet ora per virorum.
Quod si feceris; obligaris omnes
Eius perpetuo tibi propinquos.
Et Farnesius ille, Cardinales
Qui sic eminet inter, ut minores
Ignes emicat inter ipsa Phæbe,
Debebit tibi plurimum, tibiq;
Pro sua eximia benignitate,
Dabit præmia: quæ labore digna
Sint, & versiculis tuis. Morelle
Si apud te valeo, ut valere debet
Amicus bonus, & bonus sodalis,
Qualis sum tibi, tu mihi: profecto
Quod Pelusius orat: exequeris.

AD ASCANIVM SALIMBE-
nem, Alexandri Farnesij. S. R. E.
Cardinalis Amplissimi a se-
cretis, & patritium, Vi-
terbiensem.

Scani mihi carior salute,
Et si quid quoque carius salute,
Hoc ipso mihi carius fateri
Si verum volumus, periiit omne
Extincto Fabio, decus virorum,
Tellus Itala quot creauit olim,
Et quot post alios creabit annos.
Nanq; ille ingenio, eruditione,
Manu, consilio, arte militari,
Et virtutibus omnibus, cohortes
Hispanasq; Italasq; vicit omnes.
Quot sub principe, Parma cui fidelis,
Et Placentia seruit, arma in hostes
Gerebant Morinos, malosq; Belgas.
Fama quam peperit sibi, peribit
Nullo tempore, viuet vsque, & usq;
Donec historias leget Latinas
Potor Thybridis. ad Viterbienses
Scribe oro iuuenes perelegantes,
Illum carminibus ferant per omnes
Europa, atq; Asia, Africaq; terras,

Et

Iani Pelus.

*Et pro uiribus hunc meum laborem
Inuent: nam tibi gratias habeo
Magnas: si nequeam referre. quando
Distum iam satis, & satis putamus,
Iam finem facio loquendi, & unum
Hoc à Te peto, diligas poetam,
Quicumq; hic tuus est Crotoniata.*

IN OBITVM.

ma

ILLVSTRIS. MARIAE ARAGONIÆ Histonij Marchionis.

*I non mereret altiore barbitò
Illustris uxor Dauali
Passim sonari, & tolli ad astra uatibus,
Quos edocet Cyllenius
Sermonis auctor, Atticas, & Italas
Musas ab ore fundere.
Ianus relicta qui uolens Neapoli,
Soloq; dulci patrio,
Ad intimam se condidit Mesapiam,
Græcam Latinæ ut adderet
Linguam: per orbis hospitaleis angulos
Suo referret carmine.
Sed quando grandis tot poetæ spiritus,
Hanc eduam propagine
Regum, & palestra Martia clarissimo*

Connu-

Connubio iunctam uiro,
Qua surgit, & qua labitur Solis nitor,
Sic efferunt præconijs,
Vt inter omnes præditas prudentia,
Formæ decore, & gratia,
Et quot fruuntur lumine hoc spirabili,
Nostro æuo ubiq; gentium,
Et quot sub Orco lurido Proserpina
Stygos coercet uinculis,
Sic fulgeat: minora ut inter sydera
Iubar nitentis Cynthiæ.
Septum coarctat dentium silentio,
Tusca, & Latina suppressens,
Se uertit ad Græcanicam facundiam,
Quam possidet Calabria,
Olim Calabria: Hydrunte ab urbe nuncupant
Hydruntiam nunc incolæ.
Longinqua tantum temporum procacium
Mutare possunt secula.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is arranged in approximately 15 lines, though many are illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. Some legible fragments include "I have", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am", "I am".

IANVS PELVSIVS

CROTONIATA IO. ANDREA

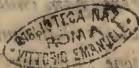
Pelusio Iuris Cæsarei, & pō-
tificij perito, suiq; fra-
tris filio. S. P. D.

*U*M Romæ apud Illustris. ^{mum} Car-
dinalem Gesualdum manerem,
eiusq; fratris filiorum essem insti-
tutor, mas abs te accepi litteras, quibus me
impense rogabas, ederem, libereq; per orbem
terræ vagari sinerem meam *Austriada*,
quam Heroico carmine, eo tempore *Salerni*
condidi, quo à ciuibus ære publico conductus,
illic humanas litteras profitebar. Non potui
tibi morem gerere: nam cum magnitudine
non sit *Aeneide* Vergiliana minor, longa in-
diget emendatione, limamq; exigit asperio-
rem. Operis argumentum est maxime dif-
ficile, agitur enim in eo, de bello *Naupactia-*
co, quod felici sane euentu Christiani aduer-

Iani Pelus.

*sus Turcas ad Echinadas gessere. Nihil hic
molle, nihil sordidum, aut plebeium afferen-
dum est. Omnia selecta, egregia, & numerosa
esse oportent. Sed quoniam video, te id vehe-
menter cupere, dabo equidem operam, quo-
modo antequam hinc decedam, tuo satisfiat
desiderio. Interea quem tua iuris peritia, pra-
denciaq; dico, ac consecro hymnum, per liben-
ter legito. Vale. & Fabio fratri tuo, eiusq;
nobilissima vxori meo nomine salutem imper-
tito plurimam. Parma. IX. Cal. Septembris
Anno salutis nostrae.*

M. D. LXXIX.

H Y M N V S I N

Mortem CHRISTI Domini nostri.

Atres, viriq; flete,
Nullusq; sit dolendi
Finis, modusq;, vobis
Si corde quid sub imo

Pietatis est relictum.

Nam pro salute nostra

Moritur Deus. Profani

Prodente Iuda in horto

Illum osculo, catenis

Ligantq;, vinciuntq;,

Trahuntq; vinctum ad Annam,

Caiphamq; morte dignum

Vno ore, voce & vna

Hebraea turba clamat.

Ad praesidem Pilatum

Hinc deferunt. At ille

Flagris fere peremptum,

Iubet impius necari.

Cohors proterua, Christus

Cum ferre non valeret

Crucem labore fessus,

Cogit Simona ferre

Cyrene in urbe natum.

Petrus parum decore

Suum negat magistrum.

Fugiantq; chari alumni
 Perterriti timore.
 Ibas benigne Iesu
 Tunc ad necem, tenellus
 Ut agnus ad securim.
 Fit obuiam verenda
 Veronica, & cruore
 Faciem uidens madere,
 Tergit; tuiq; imago
 Velo relicta mansit.
 Montis ingum vt subisti,
 Tua membra veste nudat
 Lictor, manus & ambas
 Figit, pedesq; clauis.
 Tandem cruci tremenda
 Infixus, eleuaris
 Ut noxius, malusq;
 Inter duos latrones.
 Tuum corona sacrum
 Spinis caput cruentat.
 Insultat hinc satelles,
 Hinc seua turba ridens,
 Ait. Scestus iste
 Dum se patris superni
 Natum asserit: facitq;
 Regem boni Israelis,
 Seruauit hos, & illos:
 Seruare se nequiuit.
 Si natus est (vt infit)

Ex maximo parente,
Deo omnium satore,
Nunc stipite hoc ab alto
Descendat: & repente
Indæa credet illi.
Gemebunda mater astat
Hic ad crucem, rogatq;
Viros feros, trucesq;
Pro filio parentem
Letho darent. Iesus
Illam intuens, Ioanni
Commendat: & pudenter
Sitiens aquam petiuit.
Crudelis, & nefanda
Gens illico acre acetum
Illiq; fel bibendum
Affert: quod ille gustans,
Potare mox recusat.
Miles rapax, feroxq;
Partitus est amictus,
Sortitus ante uestem
Miro decoro, & arte
Pia d parente textam.
Perfecta cuncta postquam
Cognouit esse patris
Mandata: noce magna
Clamans, repente vitam
Fudit. Fragore summo
Sonuere saxa; Titan

Est versus in tenebras,
 Noctem ferens diei.
 Tellus tremit; resurgunt,
 Videntq; rursus auras
 Has mortui. Profani
 Verum fatentur esse
 Deum: Deiq; natum.
 Nepos perite iuris,
 Virumq; candidorum
 Studiose, si ut parentem
 Me diligis, colisq;
 Mecum dolenter vna
 Venerare sacra in æde
 Crucis arborem, coronam,
 Hastam, flagella, clauos
 Christi cruore tinctos.
 Peccata nanq; nostra
 Fuere causa mortis
 Eius; rogemus, usq;
 Nos sospitet; suoq;
 Præsens tegat fauore.

ERRORES CORRIGENDI.

Pag. 2.	<i>sub tuo nom.</i>	<i>in tuo nom.</i>
Pag. 4.	<i>(si quod) absit.</i>	<i>si (quod absit.)</i>
Pag. 6.	<i>iuuenus.</i>	<i>iuuenis.</i>
Pag. 8.	<i>opinio fefellit</i>	<i>eum fefellit</i>
Pag. 9.	<i>vtroq;</i>	<i>utraq;</i>
Pag. 9.	<i>ægregia.</i>	<i>egregia.</i>
Pag. 8.	<i>administrationem</i>	<i>administratione</i>
Pag. 16.	<i>studio</i>	<i>studijs.</i>
Pag. 7.	<i>prolati</i>	<i>prostrati</i>

FRANCIS CORRIJN

1. 1000	1000	1000	1000
2. 1000	1000	1000	1000
3. 1000	1000	1000	1000
4. 1000	1000	1000	1000
5. 1000	1000	1000	1000
6. 1000	1000	1000	1000
7. 1000	1000	1000	1000
8. 1000	1000	1000	1000
9. 1000	1000	1000	1000
10. 1000	1000	1000	1000

